

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese in tóta Marti-
sér'a; dar' prenumeratiunile se primescu
in tôte dîlele. *Pretîulu* pentru Austro-Ungari-
a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru
3 fl., — pentru Romani'a si Tierile latine
si streine: pre unu anu 8 fl. (20 franci —
lei'noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—l. n.)
Unu numeru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tôte siodenile si assemnatiunile
suntu a se tramite la Redacti-
unea diurnalului in Gherla Szamos-
ujvár. Er' diurnalele de schimb
precum si tôte scrierile de a carora
aparentia ar' fi a se face mentiune
in acestu diurnal sunt a se tramite
la *Proprietariulu diurnalului*
M. B. Stanescu in Arad.

Insertiunile se primescu cu 7 cr.
de linia si 30 cr. faese timbrale.
La repetiri mai dese a unoru si
acelor'asi insertiuni se accorda re-
duceri insemnate in pretiulu de
inserare.

Collectantii de insertiuni se
impartasescu in % cuvenitu.

Abonamentele sunt a se face prin assem-
natiuni postale: La **REDACTIUNEA DIUR-**
NALULUI in Gherla Szamosujvár. Cei de
gente barbara si din tierra straina se voru
adresa: in *Siberi'a* la Tiarulu, in *Chin'a* la
Ching-chiling-ho, in *Persi'a* la Siaculu, in
Asi'a si in celelalte parti ale lumii la pre-
fectulu *Banija*. *Pretiulu de abonamentu*
se primesce in totu soiulu de bani — nu-
mai in bani ideali nu.

Lucruri mari si minunate.

Cine dracu si-o vediutu
Puiu de ratia potcovitu,
Ciocârlia cu rochia
Siorece cu pelaria?

Ah! vediut'am câtu de multi
Câi cu corne si boi siuti,
Siarlatani in multe dungi —
Cu trei bani in doue pungi
Si urechi de-unu cotu de lungi
Si multi omeni peciovici
Ce se afla si pre-aici, —
Si pre-aicia pre la noi
Si ne facu multe nevoi,
Câ se 'mbraca 'n pelisen
Si-imitându pre farisen —
Cându pre facia te adia
Te, omâra cu-omenia,
Era cându apoi le cine
'Ti turbura ap'a bine
Si totu lucra pre sub mânu
Pân' te 'ngrôpa in ruina
Ticalosii! vai de ei
De câta draculu-'su mai rei.

Ei nu sciu vre-o maiestria
Decâtu prin ticalosia
Se se tiena la domnia
Si mereu pre asta cale
Se vèneze la medale,
Si-epitete titulare
Cascigate prin tradare,
Câ-asiê lumea cându-i vede
Se crêda câ li se siede.

Io asiê credu câ-aste lifte
Dieu cu multu-su mai urite
Decâtu puiuulu celu de ratia,
Cându te 'ncerci se legi cu aia
O potcova la petioru
Se-lu faci de risu toturoru.

D'apoi câti cu ochilarii
Saru pre strade câ çinçiarii,
De sciint'a ce-au in sine
Nici nu potu se veda bine,
Te prirescu din departare
Cu dispretiu, cu contemnuare
Ei de zikkeri si nasu-prinde
Nu vedu nice inainte, --
Sciu inse se lefêrdeze
Clericulu se defaimize
Si se sâpe grôpa mare
La toti câti le stan in cale.

Esti'a suntu si mai uriti
Decâtu puiu potcoviti
Numai ni'a le-ar' lipsi —
Oh si cum s'ar' potriri —
Câ se aiba si tithia,
Câ siorecii pelaria;
Batû-i crucea si urgia
Nu-si batu capulu cu-omenia!

Inse ce se faci fârtate
Lumea ast'ai de pecate,
Si multi facu profitulu mare
Alergându pe abornu cale.

Dara dieu nu succedêza
La totu natulu ce probêza
Câ se faca propasire
Prin acêsta uneltire
Câ dio frate lingușirea,
Façiarî'a, clevetirea,
Cere multa viclenia —
(Intre noi disa se fia) —
Si-apoi nu totu omulu are
Darn de lingân, de tradare,
Si nu totu magariulu pôte
Lumea din minte-a-o scôte —
Cându vèneza scopulu seu
Se se 'mbrace 'n piei de leu,
Nici se tiena 'ntinsu vest'mentulu
Dupa cum se 'ntôrce ventulu.

A fi omu de omenia
E mai mare maiestria
Decâtu cându ai vrê se fia
Siorecii cu pelaria,
Ciocârlia cu rochia.

Nu suntu 'este mêi fârtate
Lucruri mari, mai minunate
Decâtu asinulu — seraculu!
Cându ambla batutu câ saculu —
Tradatu chiar' de viersulu seu
De sub pielea cea de leu?

FERICIREA INSURATULUI.

Satira.

(Finis)

II.

N'au trecutui neci trei luni pline de cându eu mam insuratu
De cându rar'a fericire 'mi credeam ca mi-am aflatu,
... Mi-am luat nevasta-alăsa mai alăsa nu gasesci
Că-ci la ea cându intri 'n casa stai de capu se ametiesci

Ici gunoii pâna 'n genuchia, câtu stai a te osândi
Storceii 'n elu si-scota puii, cōlea 'ncepe a 'ncolți
Nici o buha din padure, nu-i mai mândra mai frumoșă.
Că si scump'a si alăsa, nevasta mea gratioșă!

Déca-i diu se se chitōsca, se so-apuce de lucratu,
Se curata nițielu cas'a de gunoiiu celu spurcatu, —
Ea 'ncepe se me 'njure, si căscandiu o gura mare
Racnesce chiar' că si vit'a cându se duce la pierzare.

Audîndu-o me cuprinde-unu fiuru rece desperatu,
Me retragu si îmi facu cruce că de duchulu necuratu,
Ce se facu? O Dōmne sante! câtu de reu mai condēmnatu
Cându mi-ai aruncatu in spate pe-acestu dracu impelitiatu.

De trei luni m'am insuratu
Că de dracu 'su saturatu.
De câtu ast'felu se te 'nsori
Mai bene se te omori!!!

Dar' cu atāt'a nu-i destulu inca prinde-a lacramă,
Si c'o furia turbata incepō-a me blastemă:

Fire-ai tu de risu la lume
Si la ōmeni de minune!
Fire-ai talp'a iadului
Si pomar'a dracului
De ce dracu te-ai insuratu
Déca nu esci de barbatu?
Tu-'n locu se me dragostesci
Se me pieptini si chitesci
Tu-'n locu se curăți in ea a
Se-mi aduci caf'a pre mēsa,
Si se-mi ajuti la inbracare,
Vrēi se-ti fiu eu servitōre?!

Totu asié mereu o mēna . . . apoi ér' incepe-a plānge,
Plānge, striga, sibiēra, urla, câtu nime n'o pōte invinge
Pāna 'n urma si urechi'a i-mi incepe-a asurdi,
Par' ca sum in alta lume nici ca mai potu povestii
De câtu ast'felu se te 'nsori
Mai bin' mori de siepte-ori!

Vedi asié patiescu cu astadi eu a mea scumpa muiere,
Ce e culta gratioșă ci cu-unu sacu mare de avere,
Oh! adese-ori 'mi vine se me ducu . . . se fugu 'n lume;
Se n'o mai vedu în viētia nici se-i mai audu de nume.

Déca-amicii me invita la-unu paharelu de bere
Dieu nu cutezu a me duce far' a sci a mea muiere . . .
Că-ci vai dōmne ce-ar' fi-atuncia intorcându-me acasa
De departe m'ar' cuprinde cu guriti'a-i neimlōsa.

Cându me ducu la preumblare si ea nu me însocese
'Mi visita portmoneiulu si de bani mi-lu curatiese.
'Esti'a-su zestrea dela tafa, banisiorii parentiesci
Si tu vrēi calice draga! se-i mânănci se-i prapadesci."

Sér'a déca trecu optu ōre si eu inca nu-su acasa,
Jupanés'a si trimite servi, panduri din casa 'n casa
Pāna 'n urma dan de mēne: „Dōnisiōr'a ne-a mēnatu;
Se-ti spunem se vii acasa, dar' acum ne'ntârđiatu."

Ce se facu ascultu de tōte déca voiu se mai am pace
Că-ci de sfada si bataia, diō-su sātulu si nu-mi pré place.

De câtu ca m'au insuratu
Mai bine masiu fi 'necatn.
Séu a-si fi fugitu 'n lume
Nime se-mi scie de nume!

Déca mergu cu dens'a 'n baluri ea-si petrece si dantiaza,
Er' eu din unu anghiu de sala me uitu tristu cum se-amorēza
Cu frumosi si sprinteni teneri, cari se 'nbuldiescu pe-'ntrecute
Că la mand'a mea nevasta, cari de cari se-i faca curte!

Ea le rīde, le ochesce, le zimbescu 'n modu cochetu,
Densii saruta mână (gura, pōte cându nu vedu)
Er' la mēne neci se uita, că cum nu i-asiu fi barbatu;
Dōmne! Dōmne sântu parinte! ōre ce m'am insuratu?

De cându dracu m'o-'nsuratu
Cu-acestu mamōnu necuratu.
Tare am inbratranitu.

Si ca nu innebunescu!

De câtu ast'felu se te 'nsori
Mai bine se te omori!

Astadi vine-o moda noua de vestiminte, de frisura.
Caura că se le cupera de vrătu se scapu de-a ei gura . . .
Māne 'mi vinu negutiatorii, aducu contu de-atātea sute
Eu nemicu nu sciu de ast'a dar' solvescu se scapu de multe.

In urma-'mi mai vine ioca croitoriiu, palariieriulu,
Calcunariulu, cofetariulu, gradinariulu si friserulu . . .
Toti 'mi vinu cu cuite gata, le solvescu ca n'am ce face.
Că-ci de-a face-atāt'a scārba diō-su sātulu si nu-mi pré place!

Dar' aceste-'su, calea valea, lucruri inca ne'nsemnate
Nu le-asiu mai baga in séma, dar' cându vedu ca-su pusu la spate
Si ca ea nu me iubescu desi io-i juru ca-o iubescu,
Ma am si rivali o suta . . . Mi vine se 'nebunescu!

De trei luni m'am insuratu
Si asié m'am saturatu.
Ca de siepte-ori pre di
Asiu dori se potu mori!

Ce folosu am de avere, de cultura, de frumsētia,
Déca dens'a-mi stōrce tōte pâna si scump'a-mi viētia;
Déca n'am nici o di buna, for' totu suferu chinuri grele --
Er' viēti'a me tortura me 'nbraca-'n haine de jele?!

Pre femeile cel' rele voiu se le afuriscu
Se le scotu din lume-afara, séu de totu se le stērpescu,
Că se nu mai cada nime în dracescile loru ghiare
Că-ci ele 'ti ieu si pelea chiar' de viu stau se te-omōra . . .

— De m'asiu vedē inc' odata junisiani precum am fostu
Asiu dá nōne serindare si-altulu nu m'ar' face prostu
Nici porunc'a din scriptura, nici lumea cu alu ei sfatu,
Chiar' nici draculu cu alui angeri ce-mi cantă totu de-'nsuratu!

Scriptur'a déca voiesce pre ōmeni se-i inmultiesca
Placii . . . însorese . . . si gaste din dulcēti'a femeiasca!
Dar' la juni le dee pace, nu-i 'mbete cu-'nsuratu,
Se traiasca cum le place, cum de teneri s'au dedatu!

Pentru mine unulu inse tōte-aceste suntu desiēre,
Ce-am facutu nu potu desface, far' singuru prin drag'a mōrte,
Totu ce mai potu io-acum face pentru cei neinsurati
Este sātulu ce fratiesce v'asiu rogă se-lu ascultati:

Déca dorulu ve ajunge că in lumea pecatōsa
Se trairi urmāndu scriptur'a, si vē veti cercă mirēsa
Oh! ve juru pre ceriu si stele, nu-'ntrebati de-avere multa,
Dar' dieu nici de-i multa frumoșă, de-i din lumea cea mai culta!

Că-ci averea cu frumsēti'a si cultur'a cea mascata
Suntu ca rosele spinōse, cari cu-aloru spini te sagēta . . .
Si 'mpungāndu-te odata vei avē ce suferi
Chiar' si-atunci cându intru ele nu-i află ce mirosi!

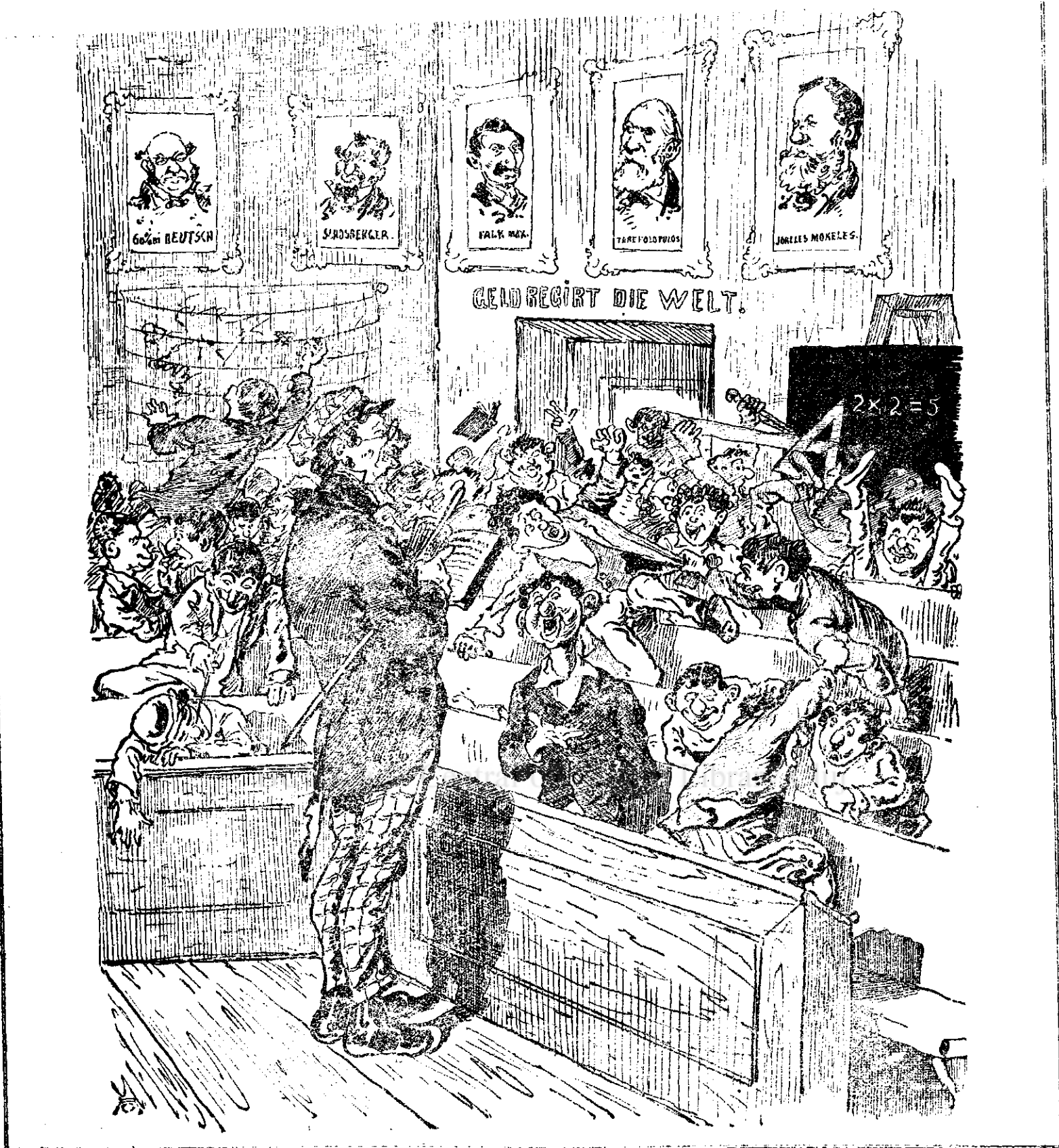
Că-ci femeia cea cocheta, dragalasia si smerita,
E că viper'a la care te încredē ca-i inblandita;
Si femeia cu avere e că vulpea 'nșielatōre
La care de-i pici 'n grōpa nu mai vedi o di cu sōra.

Tōta-averea, frumsēti'a si cultur'a ce-o cercati
La copilele cu carii a-ti voii se ve-'nsurati
Fiai blandeti'a, virtutea, cari in veci nu vescediōscu
Iubirea si-onestitatea, cari nici cându nu-'mbetranescu.

Junisiani si cu barbati,
Toti câti vreti se ve-'nsurati,
Dela mēne invetiati:
Fete-avute nu luati,
Nici avute, nici frumoșe
Nice cu cultura alēsa;
Déca vreti a trai bene
Si se nu patiti că mine.
Dar' luati fete serace
Carii nu se sciu preface
Si sciu se-ti pastreze amōru
Si credintia pâna moru —

Ast'felu iubiti mei frati
Toti câti vrēti se ve-'nsurati,
Déca me ve-ti ascultă
Fōrte bene ve-ti amblă!
Ve-ti trați că-'n paradisu
Nu că mēne totu cu plānsu;
Ve-ti avē dile senine
Nu că mine totu suspine;
Ve-ti fi vēseli fericiti
Nu că mine necajiti;
Viēti'a va fi bucuria
Nu că mie o pustia!

Prelegeri din Computu.

INVEȚIATORULU: Ce este computulu?

SCOLARIULU: Computulu este scientia prin care in-
vetiamu a ne insusi tôte bunurile de pre pamentu.

INV. Da bunurile altor'a iertatu e a ti-le insusi?

SCOL. Tôte bunurile cari se afla in mânilor' strainiloru
mi-e iertatu a mi-le insusi pre ori-ec cale, căci singuru popo-
rulu jidovescu are dreptu la bunurile pamentului, pentru-că
pre elu l'a alesu Jehov'a că se stapânescu pamentulu si totu
ce se afla intr'ensulu.

Prelegeri din Geografia.

INVEȚIATORULU: Unde se afla Patria' ta?

SCOLARIULU: In totu locul' afora de Palestina'.

INV. Si in Palestina' de ce nu?

SCOL. Pentru-că acolo nu mi-e bene.

INV. Si de ce nu 'ti e bene in Palestina'?

SCOL. Pentru-că acolo se afla pre mult' omeni de nea-
mulu meu: si apoi jidovu cu jidovu nu pôte trafi intr'unu
locu, căci scrisu este se nu poftesci bunulu deapropeliu teu!
(adeca-te a jidovului.)

Prelegeri din Constitutiunea Patriei.

INVEȚIATORULU: Ce intielegi tu sub Constitutiunea
Patriei?

SCOLARIULU: Constitutiunea Patriei este cuprinsulu
drepturilor si a detorintelor' ce are fie-care omu in patria' sa.

INV. Ce drepturi si detorintie are jidovulu in patria' sa?

SCOL. Elu are dreptulu de a monopolisâ cărciumaritul.
negutietoritulu si totu felulu de gschäftereiuri — a fi frun-
tasiu la sata, membru la comitatu si deputatu la diet'a tierci;
er' detorintiele lui suntu de a luâ percente, a dâ palinea
îmbetătoria si a duplicâ răvasiulu, punându-lu la contractu
cu dobânda in tóta lun'a odata.

Scrisórea unui Selagianu adresata unui Naseudeanu.

Cinstite zsupinye Oanye!

Fiindu-cã în hãtãlmulu alkãziãului nostru la soka-dalomulu buciãlã nu potiu chi pontos szimben de kãteleségulu de a-ti aduce 10 vadre de palinca si hordãule de gyin, me gandii se facu alkãmatlãnsãg si se-ti dãu in hirj, ce este prien'a eãului si okã de pre lãnga totu igyekvãsiulu mieu nu potiu chi pontos in acestu kãteleség. Éca draga zsupinye ipeny in pilãntãsiulu candu faceam elãkãszãletyu a tyisztãlã boroshordãule cã se ne undulimã la hegy si se areduimã cu celi alãltã, precum e szokãsiulu la szãrety, êrkezui végrehãjteulu cu pãesãtu dela adãhivãtal se-mi zsukuãscã joszãgulu si marhãticle pentru potãdeulu, cu care me marasztãise in hãtrãlekũ vármegyã. Poti kipzui ce mare boszusãg si ciuda a fostu acestã! Dar' apoi candu vediu cã halãduesce pre vranitã si esendbztosiuulu cu rendelety dela duleu si cu eskũtii cã se-mi duca la vãroshãz esilãdũ pentrucã au prevaricatu in tilos candu trecuse cu marhele la legeleu, gandeam cã nyomorusãgurile sau areduitu cã árvizu dela Szãtmãr asupra mea?

La acesteã se mai tãlãlui si altu boszusãg cã pre candu ticãziãmã boroshordãulu celu mare cã unu gãzhãjen depe Tisa cu gazdoia si cu celialãltã esilãdi, cã se se adauga nyomorusãgulu, halãduira sertãsii din ndvoru in tyertyu celu de vetemãnyuri alu vecinulu si acestã cã unu harãgus lua fãsz'a si taiã lab'a la kocza cea fa-caua. Aci crãm tyityilyãnu se me ducu la notãrisiu se-mi faca unu kãrelem de halãszãtãs pentru potãdeu, cã asia ne magyarãzlũi kãvetu celu alesemũ la vãlãszãtãs pentru orszãggyũlãs, cumca cei ce se marasztãuescu in hãtrãlekũ au o oka de a kãrelmezũi pentru halãszãtãs, ei trebũ se facu si pentru sertãsii unu vãdkereset la jãrãsbireu, de ora ce vecinulu nu a fostu in jog a taiã lab'a cu fãszã la sertãsii halãduiti diu odoru fora tudomãsiulu meu. Diu aceste szimben poti itãlũi cinstite zsupinye Oanye cã nu din hib'a mea se intempla acestu hãtrãmaradãs; boszusãgurile si nyomorusãgu au venitũ asupra mea cã arvizulu dela Sze-gedinu, ce l'a trimisu Dommedieu de csãpãs peste tiãra; m'a impedeatu in szãndãkulu se nu potiu impleni kãteleségulu szimben de domniã-t'a precum ni-o fostu egyessãgu la alkãzãs. — Ci chii cu ingãduintã cã indãta-ce vã intrã fãgyãsulu palinca si hordãule puse in egyessãg, voiũ luã szekeresii si le voiũ portã cu cinstã, deãra-ce becsuletjulu mieu ajunge mai multu decãtu unu boroshordãu cu mustu.

Crede cinstite zsupinye cã me cuprinse esuklãsulu de atãt'a hãj eãtu s'au undulitu asupr'a mea si a esãlãdulũ; borãs'a-mi de atunci zãce in pitrom cuprinsa de szãvdobogãs si banãtu.

Altucum nu chii bancãduitu cã mustulu dela sajtalãsulu de acumũ e mai bunu decãtu celu de porumbele si de vacskore, va avã kelendãsãg preste chibzuel'a dtãle, numãi hazna poti avã din acestu alkãzãs, io sum inescãlũtu si mĩ banuescu fãrte cã m'ãm slobozitu la egyessãg, dar' trãca duca-se, dupã plãia kepenyãg, a-mi banũ ar' chi mare

bolondãsg si numãi betegsig in esonte. — Te rogu se nu sajnaluesci si si chii ingãduitorin cã cu alkãmatlãnsãgulu celu de aprãpe pãna la elãsũ lãnci voiũ tienã de detorintã a mi impleni kãtelesãgu cum se ducesce dupã bessãd'a de pre la noi, vrãu cã cãndu ne va tãlãlãi Dommedieu se ne potemu nitã szimben unũlu la altulu.

Spuie hirj bunu si la jupenãs'a Fironã — si tiszteletyulu men si a boresei mele, — ferãscã-ve Dommedieu de boszusãgurile mele, cã diu nu le adãrmeluescu.

Scris'ãm in Selãgiu pre vrãnceã szãretyãlũ in diũ'a nyomorusãgulu si me isãcalescu

Eu Selãgianulu.

Care-si de potere.

Ciungulu, Ologulu si Golãnulu ce-lu portã,
La cãrciũmã 'mprenã bẽndu pãna se imbetã, —
Orbulu redicã pahãrulu, fãciã vinuluĩ privindu
— U... iu-iu! Ce fãciã frumãsa! dise tare chiuindu.
Ciungulu necãjitu de vorbã dise:

Dieu imbebucescu!

De unde-i vedi tu fãciã mõi? Ori vrei se te palmuescu?
— Ci nu stã dise Ologulu, iã-lu cu mãnilã de peru,
Cã-lu pãsezu cu sub piciorã, si ti-lu batu de ti-lu facu meru
Iar' Golãnulu ce stã fãciã, vedrẽndu cã se indãrjescu:
— Dati mei, dise catra densii, cã-ci ce-a fi cu implinescu.

* * *

De ce s'a trasu la umbra?

Tu pierde vãra! dormi aici la umbra, in locu cã se lucrezi. Nu esti vrednicu cã sãrele sã strãlucãscã asupra ta.
— Scũ.
— Si-apoi?
— Tocmai pentru aceã m'ãm retrãsu aici la umbra.

Tãnd'a si Mãnd'a cu soãiele lorũ **Trãnc'a** si **Flãnc'a** au caletoritu prin lumã si tiãra, cu concediu de done septemãni.

STAFETA SATULUI.

Plecãndu de-acãsa Redãtorulu acestui diurnãlu intr'o caletoria de cãtev'a dile, in treburi nacional-economice si industriale; a facutu se plece si „GUR'A SATULUI“ pre la casele crestiniãlorũ cu cãtev'a dile mai curãndu decãtu de ordinaru. Sperãmũ inãse cã nici asie nu va allã bot'a in usiã la casãã nici unũ Romanuã adevãratu cu sentiu verde si curãtu. Se ne rovedemũ sanetosi in 1925 I. c.

Vãrãjãtãrea Va vrãg!

De astãdi a sãptãea di!

Fruãdiã verde bat'o braũ'a... Fii pre pace cã-a batũto.

Toti acei pravoslavnicã crestiniã cari au benevoitu a primũ cu acum in 5 renduri pre „Gur'a Satului“ la casele Dlorũ si inãã nu i-au datũ lescaie de chimiru, suntũ rogãti se-i trãmãtã: de-lu vedũ bucurosũ si mai departe in locãsiurile Dlorũ cate 1 fl. 50 cr. socotitu pre 1/4 de anu, êr' de nu vrãu se-lu mai vãdiã pre la casele Dlorũ se-i trãmãtã 60 cr. pentru cele cinci visite ce le-au facutu. — Dof-torulu ve cere cãte 1 fl. si mai multu de-o visita pentru cã ve prescriã amerãla scumpa din poticã — „Gur'a Satului“ inãse ve cere numãi cãte 12 cr. de o visita — [1 fl. 50 cr. de 13 visite (1/3 de anu), 3 fl. de 26 visite (1/2 de anu) 4 fl. 50 cr. de 39 visite (3/4 anu), si 6 fl. de 52 visite (1 anu) — si ve departã tãte grigile si bolele, tanãduindu-ve de junghiuri si bole neprasũice si scãpãndu-ve de dũchuri necurate si de lifte spurcate. — Ei dãrã cã „Gur'a Satului“ e mai cu mila catra Dvostrã! Fiti dãrã si Dvostrã cu animã bunã catra elũ si primitũ-lu cu caldura in casele Dvostrã si-i dati ce i-se cuvine!

„Amiculu Familiei“ a inceputũ a esi cã fãia septemãnãriã, in tãtã Martiã. Se pãte abonã pre semestruãlu acest'ã cu 2 fl. v. a.